Л. Дем'яненко,
стар. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України,
канд. філол. наук

ОБМЕЖЕННЯ STARSHIELD ДЛЯ УКРАЇНИ: ТЕХНІЧНИЙ ЗБІЙ ЧИ ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОГО ТИСКУ?

Опубліковано: Дем'яненко Л. Обмеження Starshield для України: технічний збій чи інструмент політичного тиску? *Діяльність Президента України в умовах російсько–української війни*. Інформаційно-аналітичний бюлетень. 2026. Випуск 21 (196). С. 51-55.

До ранку 14 жовтня, атаки українських дронів були безперешкодними з боку зв'язку Starlink. Однак, зранку українські військові почали повідомляти про зниження швидкості мережі та скасовані дронові місії через нові ліміти й обмеження від SpaceX. Рішення Вашингтона обмежити швидкість роботи StarShield в Україні стало несподіванкою для українських військових, які зіткнулися з цими змінами на передовій посеред ночі. Адже, військовослужбовці 7-го корпусу швидкого реагування протягом місяців нищили тилові шляхи постачання ворога та стримували просування росіян у бік Запоріжжя, до якого окупантам залишається лише 16 кілометрів. Забезпечувати керування швидкісними дронами бійцям дозволяла StarShield – військово-орієнтована версія мережі Starlink від Ілона Маска (tsn.ua).

Проте у вівторок, 13 жовтня, адміністрація Дональда Трампа ухвалила рішення перекрити цей канал зв'язку. Пізніше у Трампа заперечили втручання й пообіцяли розібратися в ситуації.

Але саму причину виникнення сліпих зон українські військові з'ясували наступного ранку. Радник президента України з питань розвитку технологічних напрямів оборони Сергій «Флеш» Бескрестнов сповістив про запровадження компанією SpaceX програмного порогу швидкості для українських дронів на рівні 160 км/год (forbes.ua).

За словами Сергія Бескрестнова зміни були такі:

- максимальну швидкість руху терміналів обмежили до 100 миль на годину – приблизно 161 км/год. Військових, стверджує Бескрестнов, заздалегідь не попередили про зміну умов роботи сервісу;

- рішення SpaceX пов'язане з поточною політичною ситуацією, а не є випадковим збігом. Доповнено;

- обмеження роботи супутникового зв'язку Starlink впливають не лише на далекі місії та фронтову логістику, а й на використання дронів-перехоплювачів для захисту українського неба від реактивних «Шахедів». Компанія SpaceX ще більше обмежила роботу терміналів супутникового зв'язку Starlink для Збройних сил України. Наразі інтернет у військових перестає ловити за швидкості безпілотника 60–70 км/год замість колишніх 160 км/год (forbes.ua).

Оскільки перетин цієї швидкісної межі гарантувала лише військова платформа StarShield, підпорядкована Міноборони США, вказівка щодо блокування надходила безпосередньо з Вашингтона, а не з ініціативи Ілона Маска (tsn.ua).

Станом на вечір середи, 23жовтня, проблеми поглибилися: Бескрестнов повідомив про збої в системі управління навіть під час польотів на швидкості до 65 км/год. Це фактично знерухомило значну частину українських дронів, перетворивши їх на легкодоступні цілі для ворожих засобів РЕБ та ППО (ukrinform.ua).

Президент Володимир Зеленський, під час виступу в Hudson Institute сказав: «Обмеження швидкості для Starlink і Starshield досі діють. Швидкість не відновили. А постачання ракет-перехоплювачів для захисту від російських балістичних ракет досі затримується. Ми чекаємо на перехоплювачі, щодо яких уже була домовленість. Але вони досі не надходять. Це справжня проблема, бо росіяни атакують нас майже щодня».

Він також зазначив, що це відбувається в той час, як Україна продовжує успішні операції на фронті.

«Ми й далі тримаємо оборону. Стало складніше – частково через політику щодо Starlink і Starshield та обмеження швидкості. Але наша лінія фронту й

далі тримається, і я пишаюся тим, наскільки сильні наші люди», – сказав Зеленський (lb.ua).

Радник президента України Дмитро Литвин, попри заяву президента США Дональда Трампа про відновлення доступу, підтвердив слова Володимира Зеленського про обмеження в роботі військової супутникової системи Starshield в Україні, які й досі діють.

«Ми бачимо ті самі обмеження. Тож поки що нічого не змінилося», – написав Литвин у мережі X.

«ЗМІ просять надати інформацію щодо поточного стану обмежень Starlink. Наразі ми не фіксуємо зняття обмежень у Starlink. Бувають окремі випадки, коли Starlink може рухатися дещо швидше за обмеження, але це, вірогідно, наслідки роботи алгоритму СпейсX, або особливі умови використання, а не зняття обмеження», – заявив 23 жовтня радник президента України Сергій Бескрестнов (Флеш) (bbc.com).

Хоча напередодні Трамп заявляв, що засновник SpaceX Ілон Маск відновив роботу Starlink в Україні. Раніше Wall Street Journal із посиланням на американських посадовців повідомила, що президент США зв'язався з Маском і попросив скасувати обмеження, запроваджені для українських військових.

Однак слова Литвина свідчать, що обмеження досі чинні. За даними Associated Press, європейський посадовець, обізнаний із ситуацією, також повідомив, що швидкість роботи системи залишається обмеженою приблизно до 160 км/год.

На той час, Президент США Дональд Трамп відмовився коментувати повідомлення про те, що він телефонував власнику SpaceX Ілону Маску з проханням зняти обмеження на доступ до Starlink в Україні, але заявив, що той відновив роботу мережі.

А у четвер видання The Wall Street Journal повідомило, що у середу Трамп зателефонував Маску й попросив його скасувати обмеження швидкості супутникового інтернету Starlink та його військового аналога Starshield для України (eurointegration.com.ua).

Офіційні особи повідомили виданню, що Трамп висловив Маску своє розчарування тим, що швидкість системи залишається обмеженою приблизно на рівні 160 кілометрів на годину.

«Ну, я не хочу про це говорити, але знаю, що це була дуже цікава ситуація», – сказав Трамп журналістам перед тим, як покинути Білий дім.

«Я не хочу коментувати це у той чий інший спосіб. Не має значення, дзвонив я чи хтось інший. Гадаю, головне – він відновив його роботу», – додав президент США (eurointegration.com.ua).

Своєю чергою, бізнесмен Ілон Маск визнав, що обмежив використання Starlink для ЗСУ, наголосивши, що український фронт впаде «негайно», якщо він відключить свої термінали (unian.ua).

«Використання Starlink – цивільного комерційного сервісу – для нанесення ударів ударними безпілотниками з метою вбивства людей ніколи не дозволялося і не повинно дозволятися. Starshield – інша система, що контролюється урядом США. Вирішувати, як її використовувати, – їхня справа», – написав він у соцмережі X (unian.ua).

Він стверджує, що українські військові нібито порушили умови використання Starlink, «застосувавши його для нанесення ударів ударними безпілотниками з метою вбивства людей».

«Цю лазівку було закрито минулого тижня. Starlink, як і раніше, має критичне значення для оборони України, оскільки це єдина система, яку неможливо заглушити або знищити, принаймні поки що. Якщо Starlink відключать, український фронт обвалиться негайно. Це не погроза, а просто констатація факту», – зазначив бізнесмен.

За його словами, Starlink також відіграв вирішальну роль у запобіганні захопленню України Росією в перші дні війни, коли всі інші засоби зв’язку були знищені або заблоковані Росією (unian.ua).

Наразі відомо, що обмеження роботи супутникової системи Starshield, яку Україна використовує для зв’язку на полі бою та управління дронами-перехоплювачами, надійшло безпосередньо з Білого дому. Про це повідомило

агентство Reuters із посиланням на двох американських та одного західноєвропейського високопосадовця. Співрозмовники на умовах анонімності повідомили, що керівництво Пентагону отримало від Білого дому вказівку сповільнити роботу системи Starshield для українських військових. Вони не уточнили, хто саме ухвалив це рішення або відповідав за виконання наказу.

Рішення про тимчасове обмеження роботи життєво важливої для України системи зв'язку ухвалили після того, як президент США Дональд Трамп почав вимагати від президента Володимира Зеленського припинити атаки на російські нафтопереробні заводи (pravda.com.ua).

Отже, такі односторонні обмеження без узгодження з військовими свідчать про те, що доступ до критичних технологій зв'язку став інструментом політичного впливу, вважає заступник гендиректора компанії з виробництва засобів РЕБ та колишній офіцер Повітряних сил ЗСУ Анатолій Храпчинський: «Сьогодні оператор вводить ліміти за швидкістю, завтра – може повністю заблокувати роботу терміналів у певних географічних квадратах під час чергового раунду кулуарних домовленостей. Будувати систему бойового управління з критичною прив'язкою до комерційного ресурсу, залежного від зовнішніх політичних коливань, неприпустимо для країни, яка воює», – зазначає співрозмовник (dou.ua).

У цій всій резонансно важливій історії, Сенатор-демократ Річард Блюменталь заявив про початок розслідування обставин, за яких Україна втратила критично важливий доступ до системи супутникового зв'язку Пентагону Starshield (unian.ua).

«Пізно ввечері 13 жовтня українські сили втратили критично важливий доступ до Starshield – військової версії мережі Starlink компанії SpaceX – після того, як для них було введено обмеження на швидкість передачі даних», – написав Блюменталь у листі до глави Пентагону Піта Гегсета.

«Цей інцидент порушує нагальні питання щодо того, хто має технічні та юридичні повноваження змінювати параметри роботи цих систем», – додав сенатор.

Як повідомляє Reuters, Блюменталь є старшим представником Демократичної партії в Постійному підкомітеті Сенату з розслідувань. Він має намір з'ясувати, чи було рішення про зміну умов надання послуг ухвалено за вказівкою Білого дому, Пентагону чи самої SpaceX.

Видання зазначило, що, оскільки Сенат перебуває під контролем республіканців, демократи не мають права примусового виклику свідків або витребування документів. Блюменталь може лише запитувати інформацію та роз'яснення у посадових осіб як усередині, так і за межами урядових структур.

За його словами, те, що сталося, поставило під загрозу українських військових і мирних жителів, а також викликало побоювання щодо того, «хто саме контролює критично важливі ресурси, на придбання яких уряд США витратив мільярди доларів». Зазначається, що Пентагон є найбільшим замовником системи Starshield – військової модифікації сервісу Starlink.

Видання зазначило, що Блюменталь повідомив Гегсету, що сенатський комітет має намір вивчити характер взаємодії уряду з компанією SpaceX та ступінь залежності від її технологій. Він встановив кінцеві терміни: 5 листопада – для відповідей на запитання, що містяться в листі до Гегсета, та 12 листопада – для проведення брифінгу представниками компанії SpaceX, обізнаними щодо обмежень, що стосуються системи Starshield (unian.ua).

Тому, чекаємо на відповідь так більш конкретні пояснення.

Водночас з цим, виникає питання: чи можна замінити Starlink і що робити без нього?

На це питання дав відповідь експерт із супутникового зв'язку, кібербезпеки та мережевих технологій Володимир Степанець: «Повноцінної заміни Starlink за функціями і вартістю поки що немає. Головна перевага Starlink – у можливості масштабувати його використання. Термінали відносно

доступні, їх можна швидко розгорнути в різних умовах, а налаштування не потребує складних додаткових дій (dou.ua).

«Якщо говорити про технічну можливість забезпечити зв'язок, то альтернативи, звісно, є. Це і OneWeb, і деякі інші проєкти, зокрема Amazon Leo, запуск якого очікується. Але те, що такі системи є, ще не означає, що вони можуть повноцінно замінити Starlink». Найперспективнішим варіантом експерт вважає Amazon Leo. Водночас система ще не почала надавати послуги. Крім того, її американське походження може створювати ризики.

Окремо Володимир Степанець ділиться, що нині триває робота над українськими проєктами супутникового зв'язку.

«З певних причин я не можу наразі деталізувати ці роботи й проєкти. Можу сказати лише, що українські низькоорбітальні супутники, безпосередньо пов'язані з цим напрямом, уже є на орбіті».

Ще один можливий напрям – мережі з повітряною ретрансляцією сигналу (MESH). У такому разі один або кілька безпілотників передають сигнал іншим бортам, формуючи мережу зв'язку. Проте цю технологію ще потрібно тестувати. (dou.ua).

Таким чином, намагаючись схилити Київ до прийняття вигідного Путіну мирного сценарію, США без попередження обмежили критично важливі для українських військових ресурси, зокрема розвіддані, які допомагають виявляти цілі в тилу росії та завчасно попереджати про повітряні атаки, – і хоча Україна може частково компенсувати їхню втрату завдяки іншим партнерам і власним можливостям, повністю замінити цю підтримку буде складно. І все ж таки, Україна поступово розвиває власні розвідувальні спроможності та поглиблює співпрацю з європейськими партнерами, що дає змогу зменшувати залежність від зовнішніх ресурсів і зміцнювати стійкість оборонної системи. Тому, Україні необхідно розбудувати власну військово-інженерну та аналітичну систему, здатну завчасно виявляти критичні залежності й розробляти рішення для запобігання потенційним загрозам.